

BiH i Ukrajina

Ovog je vikenda ukrajinska vlada objavila da su njihovi vojnici preuzeli kontrolu nad cijelom regijom Kijeva. "Ruske snage brzo se povlače iz područja oko Kijeva i grada Černigiva na sjeveru zemlje", kazali su, da bi jučer stigla dramatična obavijest: "Nova Srebrenica. Ukrajinski grad Buča je nekoliko sedmica bio u rukama ruskih životinja. Lokalni civili su nasumično ubijani, a njihova tijela razbacana po ulicama grada", prenijela je Anadolija zvanični Twitter nalog ukrajinskog Ministarstva odbrane uz videosnimak uistinu horor sadržaja.

U Bosni i Hercegovini slike iz Ukrajine od samog početka ruske invazije bude prebolna sjećanja, a paralele za kojima posežu gotovo svi svjedoci naših ratova iz devedesetih svode se na pitanje zašto je demokratski svijet propustio lekcije sa Balkana. Oslobođenje je uz svoje vikend-izdanje objavilo specijal "30 godina", podsjećajući na užase dvostruke (u nekim periodima) agresije. Fotoreportersko zapažanje Rona Haviva, koji je naravno u Kijevu i nema dvojbi da njegova kamera danas bilježi lako uporedive snimke sa onima iz BiH tri decenije ranije, prati i njegovo sjećanje na zaprepašteni svijet koji je tada ponavljao u sebi - Kako je moguće da se desi još jedan rat u Europi u 20. stoljeću, a danas zapanjen nasiljem Rusije

nad Ukrajinom izgovara istu frazu za 21. stoljeće. Dobitnik Pulitzerove nagrade za međunarodno izvještavanje, novinar koji je 2. augusta 1992. godine objavio priče žrtava Omarske koje su *odjeknule poput groma*, danas želi da vjeruje da je lekcija iz BiH makar sa zakašnjenjem od 20 godina ipak naučena. Jer SAD i Evropa ne koriste eufemizme za ratne zločine u Ukrajini. Roy Gutman podsjeća i na činjenicu da je Ukrajina bila daleko spremnija za rat od BiH devedesetih, a legenda novinarstva Ed Vulliamy, koji je kao reporter The Guardian, kako piše, *dobio prokletu čast* da sa Independent Television News izloži *grozotu logora* svijetu, još uvijek traga za odgovorom zašto je agresor koji je upravljao Omarskom, Manjačom, Trnopoljem i Keratermom "bio smirivan i podržavan tri godine nakon naše priče"? Šta je to što bi za Zapad bilo nedopustivo ako nisu serijska, masovna silovanja žena, mučenje i likvidacije muškaraca, opsade gradova, sve do užasavajućeg masakra i genocida u Srebrenici?

Zašto Bosna i Hercegovina nije bila i još uvijek nije važna, a Ukrajina apsolutno jeste, pitanje je koje Vulliamyja, inače haškog svjedoka protiv presuđenih ratnih zločinaca Radovana Karadžića i Ratka Mladića, i danas zbunjuje, priznaje on. A historija se ponavlja, svi svjedočimo. Da, zaista su depimirajuće, najblaže rečeno, slično-

Piše: **VILDANA SELIMBEGOVIĆ**

Zašto Bosna i Hercegovina nije bila i još uvijek nije važna, a Ukrajina apsolutno jeste, pita Ed Vulliamy

sti u pravdanju agresije za kojima posežu danas ruske vlasti sa onim što smo slušali iz Beograda, a jedno vrijeme i Zagreba u godinama naših patnji. Čak su i propagandne poruke iste! Onako kako su Sarajlije "granatirale svoj grad", kako je na početku rata tvrdila bivša JNA, a kasnije VRS i Slobodan Milošević za užasni zločin na Markalama, tako danas likovi s crnih američkih lista tvrde da Ukrajinci ubijaju sami sebe. Christophe Solioz, također jedan od autora u našem Specijalu, u tekstu znakovita naslova "Kraj poslijeratne ere", pita zar nije BiH dio Evrope, zar nije prije mnogo godina zaslužila jednaki izliv solidarnosti kao danas Ukrajina, uključujući i vojnu podršku, i podsjeća da se Putin ovih dana suočava sa odlučnom i jedinstvenom Evropom, što nije bio slučaj sa Miloševićem.

Solioz apsolvira i aktuelne probleme naše zemlje, od nejedinstva spram sankcija Miloradu Dodiku, do problema sa izmjenama Izbornog zakona BiH, potcrtavajući koliko je i danas podrška BiH - kao i onda prije 30 godina - puno više retorička i kozmetička nego stvarna. No, on ima i prijedloge mogućih rješenja, za koje je neophodno da greške iz prošlosti budu priznate, ali i da se konačno odstupi od međunarodne strategije koja se na terenu svodi na zalaganje za etničku podjelu zemlje. Njegov je recept čak i jednostavan: promjene koje se ogledaju u odnosu spram Ukrajine valja primijeniti i na BiH. Na potezu je, dakle, ono što kolokvijalno zovemo međunarodnom zajednicom, a zapravo su nam oči uprte u zapadni demokratski svijet. S one druge, totalitističke strane, možemo samo dobiti pravdanja zločina i neskrivene ambicije raznih denacifikacija - u BiH se to, zahvaljujući stra-

nim izvještaičima, na vrijeme prepoznalo kao etničko čišćenje. Profesor Kenneth Morisson iz Velike Britanije podsjetio nas je na slavna novinarska imena koja su nemjerljivo pomogla da istina o BiH dopre do svijeta i koja su - to nika da ne smijemo zaboraviti - javno mnijenje u svojim zemljama animirala da pritiskom na vlasti preokrenu odnos prema ovoj zemlji. Profesor Morisson pominje čitav niz velikana, od Martina Bella s BBC-a, preko još jednog dobitnika Pulitzerova Johna F. Burnsa do Christiane Amanpour, Allana Littlea, Paula Lowea i mnogih drugih koji su dokazali da novinarstvo može mijenjati svijet.

Upravo zato je i naših "30 godina" s posebnom posvetom ratnom uredniku Oslobođenja Kemalu Kurspahiću, koji nas je napustio u jesen prošle godine. Redakcija s kojom je dočekao rat i novina koja je prkosila agresiji predstavljali su - kako odlično primjećuje Tom Gjelten - zvijezdu vodilju. Usudujem se dodati: i svima nama koji smo se tih ratnih dana bavili ovim poslom u drugim redakcijama, novinskim ili TV, u nemogućim uvjetima, sa preteškim zadatkom da istina prodre u svijet. Imala je BiH tada sjajne novinare, čiji priloz i danas o tome svjedoče, a Oslobođenje je pod budnim okom Keme i Gordane Knežević uspjelo napraviti taj iskorak kao iskaz ovdašnje bitke svih domaćih medija za dostojanstvo, ljudskost i odanost profesiji usred rata. Što je lekcija na kojoj i danas podsjećaju oni koji pamte BiH devedesetih i što je i motiv našoj redakciji da u sjećanje na Kemu inauguiramo međunarodnu novinarsku nagradu (naša, interna, nosit će ime Hamze Bakšića). Ali o tome više sutra, u Kameronom teatru, u 13 sati.